

ŐRZŐ

A POFOSZ 1956-os Hagyományörző Tagozatának kiadványa
II. évfolyam 9. szám 2017. március

„A hagyományörzés nem a hamu megtartása, hanem a láng továbbvitele.”
Morus Tamás

**Kitüntetésben részesült
hagyományörző tagozatunk**

*Elhivatott munka a forradalom szellemisé-
gének ébrentartásáért*

Nagy megtiszteltetés érte 1956 szellemi örök-
ségének fennmaradásáért tevékenykedő ha-
gyományörző tagozatunkat: szervezetünk el-
nyerte a Zugló Civil Szervezete díjat. Az okle-
velet és az emléklakettet a civilek világnapja
alkalmából rendezett ünnepségen, február 1-
én, a zuglói Civil Házban vette át Ámon Antal
a hagyományörző tagozat elnöke.

A laudációban elhangzott, hogy a Magyar Politikai Foglyok Szövetségének 1956-os Hagyományörző Tagozata megalakulása óta elkötelezett a forradalom és a szabadságharc emlékének megőrzésében. Látogatja a kegyhelyeket, neves előadókkal összejöveteleket tart és közreadja a forradalomban részt vevők személyes történe-
teit. S a tagozat kitüntetett hangsúlyt helyez arra, hogy a fiataloknak átadja az örökséget, s közös programokkal tartsa ébren az ifjú generáció érdeklődését, tiszte-
letét és elkötelezettségét 1956 iránt.

Vasvári Éva

A szabadság és a hazaszeretetet eltiporhatatlan

*Soha többé nem ismétlődhet
meg a múlt zsarnoksága*

A kommunizmus áldozatainak emléknapja alkalmából országszerte megemlékezések zajlottak. Civil közösségek, pártok és intézmények képviselői s kormánytagok egyaránt fejet hajtottak az üldözöttek emléke előtt.

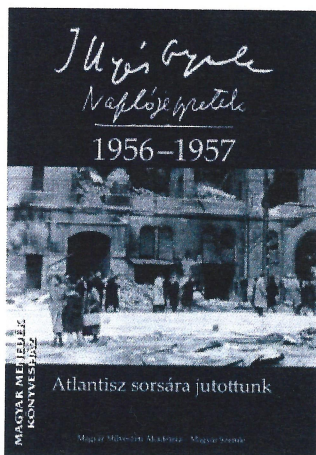
Zugló önkormányzata február 24-én koszorúzott Boldog Meszlényi Zoltán Lajos római katolikus vértanú püspök emléktáblájánál, a Bosnyák téren. A magyarországi kommunista diktatúra első boldoggá avatott vértanújának emléktábláját az önkormányzat nevében Karácsony Gergely polgármester, Hajdu Flórián és Rozgonyi Zoltán alpolgármesterek koszorúzták meg, illetve a képviselőtestület nevében Hevér László György és dr. Varga Péter bizottsági elnökök helyezték el a megemlékezés virágait. Az ünnepségen a POFOSZ zuglói szervezete ugyancsak koszorúzott, s képviseltette magát az 1956 Öröksége Alapítvány, valamint a POFOSZ Hagyományőrző Tagozata is.

Az emléknapon, illetve azt megelőzően számos rendezvényre került sor országszerte. A megemlékezések, az előadások s a rendhagyó történelmi órák közös üzenete az volt, hogy a múlt megidézése a jövőt szolgálja, hiszen a tények feltárása és a szenvedések kibeszélése segít a tisztánlátásban és a demokratikus értékek megőrzésében. A múlt arra tanít, hogy a szabadság és a hazaszeretetet eltiporhatatlan, s a lélek a legkegyetlenebb üldöztetés közepette is ragaszkodik e kincshez. A szónokok azt hangsúlyozták, hogy a múlt zsarnoksága nem ismétlődhet meg, s a diktatúra egyetlen formája sem ütheti fel többé a fejét.

Vasvári Éva

Fotó: Képszerűsítőség

Illyés Gyula: Naplójegyzetek, 1956-1957

„Soha sehol antiszemita izgatást, de még csak megjegyzést se hallottam”

Alábbi írásunkban részleteket közlünk Illyés Gyula: *Naplójegyzetek, 1956-1957* című könyvéből. A naplót nem szánta kiadni. Szövege töredékes, sőt lapok is hiányoznak belőle. Rejtekhelyéről csak 2014-ben került elő. Lánya, Illyés Mária hozta kiadható állapotba. M. Kiss Sándor látta el magyarázó jegyzetekkel. Mindenesetre most látható, hogy a költő, író értékes forrásmunkát mentett meg az utókornak,

amellyel még jobban megidézi a kor valóságát a leghíresebb versén kívül és túl, amely, mint tudjuk, a *Hol zsarnokság van, ott zsarnokság van* című örökérvény.

1956. október 27, szombat:

„A zöldségesbolt előtt a sorban – ahova Flóra beállított (ahova igen szívesen álltam be) – egy asszony azt mondja: ’A belvárosban is annyi a felkelő, mint a - penész!’

És ragyog hozzá diadallal az arca.”

1956. október 31, szerda:

„Akiket én ott harc közben láttam, egytől egyig munkásfiúk voltak.

Így kiabáltak egymásnak: ’Srácok, vigyázat!’, meg: ’Srácok, előre!’

Fölkelésük megindítói és részben vezetői diákok voltak.

Tudjuk, ezekben az években ki iratkozhatott be az egyetemre. Akik szinte a hajdani árja-törvények szigorához hasonlóan tudták igazolni munkás vagy paraszti származásukat.

S ráadásul szellemileg is kiválóak voltak, mert hisz a rendszer még belőlük is csak zárt számút(1) vett föl.

(1) Utalás a „numerus clausus” törvényre, a nemzetiségi arányok képviselőjére a felvételleknél.

Hát még a népi hadsereg fiatal katonatisztjei. Itt nem volt elég a munkás vagy paraszt származás. A szülők munkásmozgalmi múltjával, forradalmi érdemeivel kellett megtoldani.

Rendszer soha nem csalódott ekkorát azokban, akiket kedvenceinek s támaszainak hitt. ...

Azok a józsefvárosi ifjúmunkások, akiket én teherautóikról leugrálni s behúzott nyakkal rohamra indulni láttam a Nemzetinél, a Pártház ellen – kiabálták egymásnak, hogy 'Srácok, előre!'-: proletárok voltak.”

1956. november 8, csütörtök:

„Pásztor Erzsikiék(2) a Futó utcából, most érkeztek ide ölbeli kisgyerekekkel, négy napi mosdatlansággal és éhséggel: vasárnap óta a pincében voltak, a Kilián kaszárnya közelében.

Elbeszélésük arról a negyedről. Rosszabb, mint az ostrom után.

A pincében haldokló öregek (végelgyengülésben az ápolás és meleg híján), a szemközti kapu alatt egy fejetlen holttetem; akna munkája.

Gyalog jöttek át a Szabadság hídon. Odáig is nagy kerülővel menve, mert a Práter utcában előttük futott át három ember s kettőt közülük a szemük előtt lőttek le.”

1956. november 11, vasárnap:

„Hogy hány volt a fasiszta ebben a forradalomban, azt népszámlálási pontossággal még meg lehet állapítani még ma is: igazoltassák az elesetteket.”

1956. november 16, péntek:

„Egy asszony a sorban állók közt:

-Kijött a körútra egy kisfiú. 'Bácsi kérem, legyen szíves megtölteni a puskámat!'

S odanyújtott egy géppisztolyt s egy köteg golyót.”

1956. november 17, szombat:

(egy géppel írt dokumentum fényképe), betűhíven:

„A Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola Ideiglenes Forradalmi Bizottsága a Magyarország függetlenségét és semlegességét képviselő kormány nov. 3-án előterjesztett programját magáévá teszi, és a jelenlegi vezetés idegen fegyveres hatalomra támaszkodó politikájával szembehelyezkedik.

Budapest 1956. november 17-én

Gyógypedagógiai Tanárképző Főisk.

Ideiglenes Forr. Bizottsága”

1956. november 28, szerda:

„A magyar nemzeti türelmetlenség kitörését két irányban várhatták azok, akik a magyar nép idevágó érzéseit nem ismerik: a zsidók és a német ellen.

Révai, Farkas, Rudas, Lukács, az ÁVH hírhedt, már a kommunista lapokban is igen gyűlöletesen ábrázolt vezetői is a közhiedelem szerint azok voltak. Ennek ellenére még az utca népítéletre vetemedett tömege sem tett különbséget zsidó és nem zsidó között. Jómagam – noha eleget jártam ezekben a napokban a várost – soha sehol antiszemita izgatást, de még csak megjegyzést se hallottam, ilyenféle plakátot, föliratot vagy röpcédulát nem láttam.”

1956. december 7:

„Major (Tamás)(3) érve:

- Ebben a forradalomban már október 23-án ellenforradalmi elemek voltak. Ezt nem lehetett hagyni, ebbe bele kellett avatkozni.

- Mi volt az ellenforradalmi elem?

- Zsidóellenes jelszavak!

- Vagyis ezért kellett elesnie 70.000 embernek? Nem látod, hogy az ilyen érvelés mily mértékben élesíti épp az antiszemitizmust? Az az igazság, semmi ok nem lehetett a veszély érzésére, mert nem volt semmiféle fenyegettetés.”

1956. december 21, péntek:

„Magyarországon megvalósulhat a Marx által megjósolt kommunizmus: állam nincs, a munkások napi 2-3 órát dolgoznak s mindenkinek mindentől elege van.”

(3) Színművész, rendező

„Óriási exportunk lesz!

Miből, hova?

Benzinesüvegből a demokráciákba!”

„Az Üllői-út új neve: Szovjet-Magyar Baráti Találkozás útja.”

1957. január 10, csütörtök:

„Egy székely mérnök: az emberek mosolyogni sem tudnak már, olyan nagy a levertség. Tünetek: az egyik gimnáziumban a történelem tanárnő (fiatal zsidó lány) ezzel kezdte az órát: 'Gyerekek, a magyar történelem legnagyobb szabadságharcát éltétek át.’

Egy másik iskolában az igazgató bement az egyik osztályba, hogy összeírja, kik akarnak oroszul tanulni; a gyerekek vad fütyülésbe, kiabálásba fogtak s nem hagyták abba, míg az igazgató ki nem ment.”

1957. január 17, csütörtök:

„A múlt heti csepeli események 'hiteles' története. Aki elmondta – az autóbusznál, nyíltan –: 'aludni se tudtam tőle!’

Volt, aki csak 250 forintot kapott, volt, aki csak 75-öt. Mert Hegyi elvtárs (4) bejelentette, rend lesz, ő tudja, hol kell megfogni a prolit.

Az emberek morogtak, szállingózni kezdtek, egyszerre csak ötezren voltak az igazgatósági épület előtt.

A négy rendőr rögtön átadta a fegyverét. A munkások széttörték mind s kifüggesztették a falra: 'Ezt küldi Kádár a munkásoknak!' fölirattal.

De a két karhatalmista maga elé tartott fegyverrel (távozott) a hátsó kijáraton.

Alarmírozták a gyári központi karhatalmat.

Három legénységi szállítóautón érkezett meg a karhatalom. Fölfeljődtek.

-Az volt az öt perc! Egyik oldalon a géppisztolyt tartó karhatalom, a másikon némán a prolik.

De aztán fütyülni kezdtek, kiabálni. Aztán vasrudakat fogtak, dobni való vasrudakat.

Erre a karhatalom is kifelé hátrált, de állandó lövöldözés közben.

(4) Vezérigazgató-helyettes a Csepel Műveknél. .

A munkások az épületek mögé bújva követték őket.

Így estek a halottak.

Állítólag csak a tisztek céloztak; a volt pártalkalmazottak.

Kimentek, ezek meg az oroszokat alarmírozták. Tankok vették körül az egész telepet. A munkások elbarikádozták a kapukat.

Közben letelt a műszak, haza lehetett menni.

De most meg a karhatalom állta el a kapukat. Csak egy kapun lehetett ki-menni.

De ennél a gyárból kiszorított dühös karhatalmisták két sorban fölálltak vagy háromszáz méter hosszúságban. Csak köztük – ebben az embercsőben – lehetett a villamoshoz eljutni.

-Igazoltattak?

-Vertek!”

Válogatást készítette: Ámon Antal

Ügyfélfogadás, összejövetelek

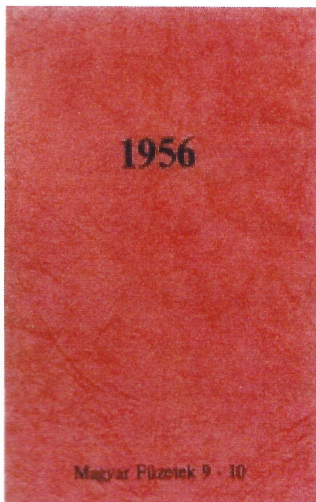
Tájékoztatjuk kedves olvasóinkat, hogy a POFOSZ Hagyományőrző Tagozatának 2016-tól átalakul az ügyfélfogadási rendje. Barátainkat és tagtársainkat **előzetes egyeztetés után** – bármely hétköznapon – várjuk a tagozat székhelyén: Budapesten, a XIV. kerület, Nagy Lajos király útja 155. számú irodánkban. Kérjük, hogy látogatási szándékát előre jelezze Ámon Antalnál – a tagozat elnökénél – a 06-30-814-9917 vagy a 06-1-257-0190-es telefonszámon. Az előzetes bejelentkezés Vasvári Évánál, a hagyományőrzők elnökhelyettesénél is jelezhető a 06-20-428-7351 vagy a 06-1-781-3674-es telefonszámon.

A havonkénti találkozók rendje nem változik, azaz tagjainkat és pártolóinkat minden hónap első szerdáján délután 15 órakor várjuk zuglói irodánkban. baráti összejöveteleken – 1956 szellemiségének megőrzése jegyében – előadások hangzanak el, majd kötetlen beszélgetésekre kerül sor.

Az 56-os forradalom feltárta a totális rendszer ellentmondásait

Leleplező szerep, példátlan radikalizmus és hihetetlen találékonyság

Az 1956-os magyar forradalom 20. évfordulójára Párizsban rendezett magyar-lengyel tudományos konferencián Claude Lefort francia politikafilozófus tartott előadást, amelyből az alábbiakban közlünk részleteket. A beszéd – mások mellett megállapítja – hogy az 1956-os forradalom nagyszerűsége szolidaritásteremtő erejében van, amelyre a történelemben addig nem volt példa.

Mindössze három jellegzetességet emelek ki, és ezek:

A forradalom történelmi leleplező szerepe,

A forradalom kivételes radikalizmusa, amilyenre még nem volt példa,

A forradalom találékonysága, mely olyan méretű, hogy ma húsz év után is tágra nyílt szemmel figyeljük, kutatjuk, hogy milyen utat nyitott meg, hogy ahhoz mérhessük a saját teendőinket.

1. Túlzás lenne azt állítani, hogy ez az esemény tárta fel a totális rendszer valódi jellegét. Régóta felismerhették logikáját azok, akiket nem vakított el a totális rendszert álcázó szocializmus-mítosza. Sőt, azt is megérthettük, hogy a totális rendszer épp a Szovjetunióban és a csatlós államokban teljesedett ki leginkább. Vagyis: olyan társadalmi alakulatot hozott létre, amelyben az állam elnyeli a civil társadalmat, eltörli a társadalmon belüli megszokottság minden jelét, minden tevékenységi körnek azonos normákat ír elő, azonos szabályokat kényszerít mindenkire, azonos képviselőt nyújt mindenkinek.

A forradalom milliók előtt tette világossá mindazt, amit csak néhányan tudtak. De ennél sokkal messzebb is elment: leleplezte a totális rendszer alapvető ellentmondását, az állam végletes felül- és különállását a társadalom egészéhez viszonyítva. ... Erről a mindenütt jelenlevő, önmagát láthatatlannak álcázó államról félreérthetetlenül kiderült, hogy teljes eltávolodottságban, a társadalom egészétől elválva mintegy felette lebeg és teljesen idegen a közösségi élet követelményeitől.

A forradalom nem állította szembe a társadalom egyik részét a másikkal: csaknem egyöntetű szolidaritást teremtett – mintha a totális hatalom fő tevékenysége az lett volna, hogy totálisan maga ellen hangolja az embereket. Erre a jelenségre még nem volt példa a történelemben.

2. Sokáig az a tévhit uralkodott, hogy a totális rendszer nagy belső összetartó erejénél fogva megdönthetetlen. A magyar forradalom megmutatta – ugyan ki állítaná, hogy a már összeomlott rendszer ismét magához tért volna a szovjet katonai beavatkozás nélkül – igen: megmutatta, hogy a totális rendszer nagy erejének fonákja a teljesen kivételes méretű sebezhetősége.

Az egyetemeken és az értelmiségi körökben tapasztalható ellenzéki forrongás is jelentős volt. Kezdeményezésük nélkül talán semmi sem történik. A felkelés kifejlése viszont nem lett volna az ami, nem hatott volna el odáig, hogy elvágja a visszautat s lehetetlenné tegye a meglévő hatóságokkal való lepaktálást, ha nem vesznek benne részt a nagy munkástömegek....A munkásosztály színrelépése, beleértve azokat a dolgozókat, akik nem kétkezi munkások, teljesen megfordították az összeütközés jellegét. Amikor a munkásosztály elhatározta, hogy saját önálló szerveket alkot, véglegessé tette a társadalom és az állam különválását, ez utóbbinak a hatalma megsemmisült s jogalapjai összeomlottak.... Ebben áll a magyar forradalom különlegessége, radikális volta.

3. Ez volt az első forradalom, amely tőkés-ellenes és bürokrácia-ellenes egyben... A különböző forradalmi bizottságok, bizottmányok, tanácsok működéséről fennmaradt minden közlés arra mutat, hogy olyan intézményeket óhajtottak mindenütt létrehozni, melyek a résztvevők ellenőrzése alatt maradnak. Elkerülték az olyan szervek létrehozását, ahol a döntés és tájékoztatás monopóliuma felmerülhet. Azt állíthatjuk, hogy ez a demokratikus gyakorlat a forradalmi ösztönösség szülötte. De nemcsak erről volt szó.

Úgy érzem, hogy a bürokratizmus elburjánzása megtanította a magyarokat arra, hogy olyan szabályokat kell létrehozni, amelyek a végsőkig biztosítják a küldöttek hitelképességét, beszámolási kötelezettségét s a küldöttválasztók szabad kifejezési jogát. Nemcsak „átélt” demokratizmus ez: átgondolt változata a népakarat képviselőiténak.

(1956, Magyar Füzetek 9-10, Párizs, 1981.)

Tréfák az erdélyi magyaroktól

Poénokban a Ceausescu-korszak fájdalma, keserűsége és félelme

Ezúttal az Erdélyi Magyarság című lap régi számaiból választottunk vicceket, amelyeket a kommunista éra ihletett.

Részeg székely kiabálja:

- Megveszem a szocializmust, megveszem a főnököt, megveszem az Elenát is...

A szekusok(1) persze beviszik. Másnap kijózanodva magyarázza nekik:

- Tudják milyen az ember, ha berúg, minden szemetet meg akar venni!

-o-

Az öreg székelyt letolják, mert templomba jár.

- Igaz, de én pártgyűlésre is járok.

A következő alkalommal megint rászólnak:

- János bácsi, baj van, maga egyházi adót is fizet!

- Igaz, de párttagsági díjat is fizetek!

Egy harmadik alkalommal is előszedik János bácsit:

- Ide figyeljen, látták magát, amint megcsókolta a templom falán a feszületet.

- Igen, de én Ceausescut is megcsókolnám, ha felfeszítenék.

-o-

Kopogtatnak. Kérdi a házigazda, hogy ki az.

- A halál!

- Még szerencse! Azt hittem, hogy a Securitate.

-o-

Részlet egy Securitate-s tiszttel jelentéséből:

"A keresett személy azért nem lett öngyilkos, mert nem találtuk otthon."

-o-

(1)A román politikai rendőrség, a Securitate (olyan, mint a szovjet KGB vagy a magyar ÁVH) nevének rövidítése.

A jövő a fiatal generációk kezében van

Eredményes évet zárt 2016-ban a hagyományörző tagozat

A hagyományörzők sikeres évet zártak 2016-ban – hangzott el a

közösség idei, első, január 4-én megtartott találkozásán. A munka az idei esztendőben is folytatódik, célja: 1956 szellemének megőrzése és a fiatalok minél szélesebb körének bevonása a programokba.

Ismertetve a 2016-os esztendő eredményeit, elsőként D. Szűcs Lászlóné, a PO-FOSZ humánpolitikai elnökhelyettese számolt be az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulója tiszteletére rendezett ünneppsorozatáról, kiemelve a politikai üldözöttek nemzetközi szervezetének (Inter-Asso) tavaly októberben Budapesten tartott kongresszusát. E rendezvény üzenete – amely kiáltványban is megfogalmazást nyert – arra hívja fel a már szabadságban felnevelkedett fiatal generációk figyelmét, hogy példát merítve az elődök önfeláldozó küzdelméből, erősítsék a demokráciát, hiszen a jövő az ő kezükben van.

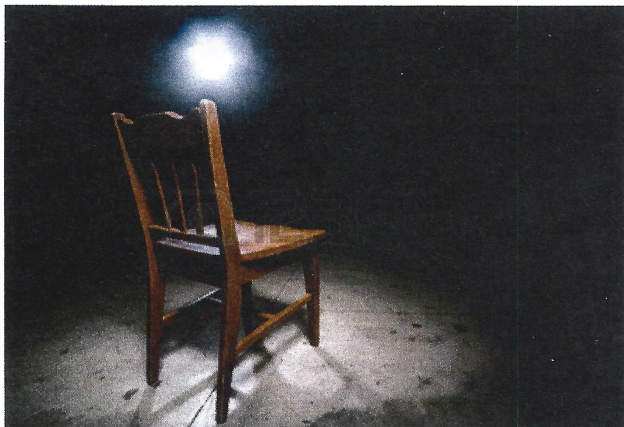
Ámon Antal a hagyományörző tagozat elnöke részletesen beszámolt a közösség 2016. évi munkájáról. Emlékeztetett rá, számos neves közéleti előadót látott vendégül a tagozat, s e találkozókön mind inkább sikerült felfejteni 1956 igaz történéseit. Ugyanakkor számos kegyeleti rendezvényen, koszorúzáson és megemlékezésen vettek részt a hagyományörzők tagjai, illetve közös kiránduláson fiatal diákokkal is. Utóbbiak részvétele a hagyományörzésben egyre fontosabb. Ennek volt kitüntetett állomása zuglói és egy kőbányai általános iskola tanulóinak részvételével, novemberben, Zuglóban megrendezett 1956-os diákvetélkedő, amely elismerésre méltó eredménnyel zárult. Hasonlóképpen jelentős sikerként értékelhető a tagozat által kiírt irodalmi-történelmi pályázat is, amelyre 25 éves korig nevezhettek a jelentkezők. Nagyszerű és értékes pályamunkák születtek, jelezve, hogy a hagyományörzők jó úton járnak, kezdeményezéseik példaadók.

A januári összejegvetelen az Őrző című lapot is értékelte Ámon Antal elnök. Mint kifejtette, e médium betölteni látszik hivatását, hiszen az olvasók igényt tartanak rá, s nemcsak olvassák, de írásaikat is szívesen közlésre ajánlják. A kiadvány így válik nemcsak hasznos, de értékes, közösségépítő fórummá. Ámon Antal az országos és helyi médiák 1956-tal kapcsolatos tájékoztatásáról is elégedetten szolt.

Mint elmondta: úgy a közmédia, mint egyéb médiatermékek – az írott sajtó, a rádiók és a tv-csatornák, valamint az internetes felületek – kiemelten, napi rendszerességgel foglalkoztak a forradalom hatvan évvel ezelőtti történeti eseményeivel. Nemcsak a történések, de a személyes sorsok és életutak is kibomlottak a nézők, olvasók, hallgatók előtt: méltóképpen tisztelegve az elődök előtt. A hagyományőrző tagozat is megszólalhatott a médiában: a Magyar Rádióban a diákvetélkedő kapcsán készült riport, míg a Karc Rádió egy 1956-os tematikájú kiállítás apropójából adott hírt a hagyományőrökről.

A januári találkozón sor került Válóczy István volt nemzetőrrel, 56-os elítélttel készült hatvan perces dokumentumfilm levetítésére is. Az alkotás révén a résztvevők megismerhették az 56-os ügyek során alkalmazott kihallgatási technikákat, a szétszakított családok életét, majd az 1963-as amnesztiát követő, évtizedeken át zajló megtorlásokat. A film emlékezetesen mutatta be a főszereplő 30 éves életútját is – kiszabadulását követően.

Vasvári Éva

Impresszum: ŐRZŐ, a Magyar Politikai Foglyok Szövetsége (POFOSZ) 1956-os Hagyományőrző Tagozatának negyedéves hírlevele. Főszerkesztő: Ámon Antal.

Tel.: (1) 257-0190, 06 30-814-9917 Szerkesztő: Vasvári Éva, lapszerkesztő: Kurtz Mária

Kiadóhivatal: 1149 Budapest, Nagy Lajos király útja 155.

Tel: (1)789-1466, e-mail: hagyomanyorzok1956@gmail.com

Honlap: [www.hagyomanyorzok1956@weebly.com](http://www.hagyomanyorzok1956.weebly.com)

A szörnyűség korszaka beleégett a lelkekbe

Százezrek szenvedtek a kitelepítések és az internálások következtében

A Rákosi-rendszerben hozzávetőleg 300 ezer embert telepítettek ki és internáltak – be nem gyógyuló sebeket ejtve a túlélőkön és az utódokon is. Hagyományörző tagozatunk tagja, Bene József – szülei révén – ugyancsak érintette e történelmi tragédiának. Február elsejei összejövetelünkön 2015-ben elhunyt édesanyja emlékiratai kapcsán idézte meg e sötét korszakot.

A kommunista Rákosi-rendszerben a politikailag veszélyesnek minősített rétegek eltávolításának egyik eszközeként „működött” a kitelepítés, ami a lakosok vagyonának elkobzását, „kényszerlakhelyre” történő átköltöztetését és általában mezőgazdasági jellegű munkára kényszerítését jelentette. A kitelepítések többségét 1948 és 1953 között hajtották végre.

Bene József előadásában mindenekelőtt a kitelepítések előzményeit, politikai-történelmi háttérét világította meg. Felidézte a második világháborút követően Magyarországra háruló nehézségeket, a jóvátétel óriási terheit. Mint mondta: döbbenetes adatok utalnak arra, hogy a jóvátételi fizetési kötelezettség miként járult hozzá az ország elszegényedéséhez és kifosztásához. Ugyanakkor a teljesen kirabolt – a jóvátétel miatt óriási tőke kivonást elszenvedett – országra hárult a Vörös Hadsereg és a Szövetséges Ellenőrző Bizottság ellátása is. De ez csak a kezdet volt. Ezt követően a szovjet diktatúrához hasonlóan hazánkban is a lakosság megfélemlítése, terror és jogtiprások sora következett, köztük a kitelepítések.

A tragédia bekövetkeztekor Bene József és testvére három és öt évesek voltak, s a szülőhegyen tartózkodtak, ahová nagyapjuk felvitte őket. A szerencsétlenségben ez volt a szerencséjük: ez mentette meg őket, hogy azon a szörnyű napon, 1952. június 16-ka éjjelén elvigyék őket is. Csak édesanyjukat hurcolták el; a hatalmas eső miatt a család többi tagjának nem indultak a keresésére. Az akkor 28 éves édesanyját a zalai faluból, Pusztamagyaródról vitték el, s Kócspuszta után – ahol már nem volt hely – végül Ebesre szállították. Később az édesapa is „követte”. S hogy mi volt a bűnük? A családnak földje és cséplőgépe volt, az édesapa korábban csendőr volt, a keresztapát kuláknak minősítették; s egyáltalán: egy embertelen és jogtipró diktatúrában éltek. Az édesanya emlékirataiból kibomlik az elhurcoltatás kegyetlensége, a táborok sivár és megalázó világa, az emberek megaláztatása és a túlélésért folytatott napi küzdelem keserve. Volt olyan kitelepített, akít a betegágyával együtt hurcoltak el, mert járni sem tudott. Míndezt elfeledni nem lehet. A szörnyűség korszaka beleégett a lelkekbe, s generációknak kell újra megszületniük, amire e múltbéli fájdalmak enyhülnek.

Elpazarolt életek, eltékozolt méltóság

A kommunista diktatúra hetven esztendejének öröksége még ma is hat

Az emberi tudás és méltóság óriási elherdálása zajlott a kommunista diktatúra éveiben – hangzott el Dr. Hantó Zsuzsa előadásán. Az egyetemi docens a hagyományörzők áprilisi találkozásán a Rákosi-korszak „osztályellenségeinek” kitelepítését, vagyon- és jogfosztásának előzményeit, folyamatát és következményeit világitotta meg.

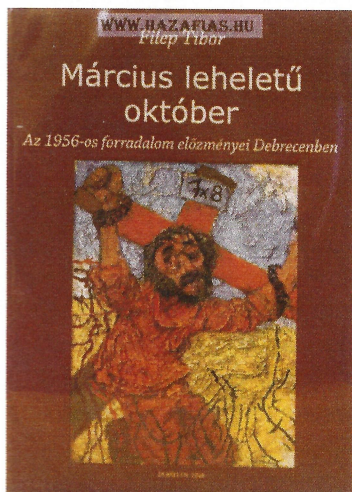
A „Tudjátok Ti, mi az, otthon nélkül lenni?” című előadás érzékletesen vázolta fel a lélekben megalázott és javaikból kifosztott kitelepítettek kiszolgáltatottságát. Az előadó hangsúlyozta: a fennmaradt dokumentumok és a túlélők visszaemlékezései egyaránt arról tanúskodnak, hogy az otthonukból elűzött százezrek a megvetettség és a védtelenség embertelen poklát élték át.

Hantó Zsuzsa – felidézve a kitelepítések különféle fokozatait, formáit, elnevezéseit és a jogtiprás gyakorlatát – azt is elemezte, hogy a Nyugat miért tesz különbséget a XX. század két diktatúrája, a náci és a kommunista között: az utóbbi gyilkos embertelenségét relativizálva. Ennek gyökere egyfelől arra vezethető vissza, hogy a Nyugat nem tapasztalta meg a kommunista diktatúra embertelen pusztítását, másfelől, már a 20-as, 30-as és 40-es években voltak olyan baloldali értelmiségiek és politikai aktivisták – köztük Wilhelm Münzenberg – akik a szovjet politikai rendszert Nyugaton népszerűsítették. (Erről szól például Stephen Koch könyve). Ugyanakkor e népszerűsítő propagandákkal szemben erőtlennek bizonyult például Viktor Kravcsenko műve, aki Szolzsenyicin Gulág-jánál előbb adott hírt a szovjet lágeretek világáról, vagy Arthur Koestler „Sötétség délben” című 1941-es regénye, amely elsőként igyekezett rádöbenteni a világot a szovjet diktatúra valóságos lényegére. S hogy mennyire hat a kommunizmust „szépítő” propaganda, azt jól jelzi egy dokumentált történet – mondta Hantó Zsuzsa. Amikor egy kislánynak sikerült elmenekülnie Ukrajnából az 1931-32-es mesterségesen generált éhínség poklából, akkor az Egyesült Államokban elmondott történetét nem hitte el senki.

De a kommunizmus jelenkori megítélése sem egyértelmű. Hantó Zsuzsa emlékeztetett rá: a kommunisták leszármazottai jelenleg is fontos pozíciókban vannak, s bár napjainkra felnevelődött egy fiatal történészcsapat, mégis: a kutatásokra szánható anyagi erőforrások híján nehéz teret nyerniük. A kommunista diktatúra hetven esztendejét és annak örökségét nagyon nehéz hátra hagyni, ehhez két-három emberöltő tudatformálódása szükséges.

Vasvári Éva

Filep Tibor: Március leheletű október

Kutatva-kimondva kell továbbvinni 1956 örökét

Az időben távolodik, ám az emlékezetben egyre elevenebben él az 1956-os forradalom. Köszönhető ez az újabb és újabb kutatások nyomán megszülető műveknek, amelyek a ma generációihoz is közel hozzák az eseményeket. Filep Tibor újságíró-történész „Március leheletű október – Az 1956-os forradalom előzményei Debrecenben” című könyve ebbe a sorba illeszkedik.

A könyv bemutatójára – március 9-én – a POFOSZ 56-os Tagozata és XIV. kerületi szervezete invitálta a hallgatóságot, köztük a hagyományörzőket is. A könyvbemutatón a szerző elmondta: művében arra kereste a választ, hogy milyen események és folyamatok előzték meg 1956-ot, milyen okok vezettek a Rákosi diktatúra erjedéséhez, s miként öltött formát az egyetemisták, az értelmiségiek – köztük az írók – rendszerrel szemben tanúsított ellenállása. Filep Tibor – aki elkötelezett kutatója Debrecen forradalmi eseményeinek – arra emlékeztette a hallgatóságot, hogy az első rendszerellenes megmozdulásra Debrecenben került sor, amikor az egyetemi hallgatók március 15-én nem engedélyezett utcai felvonulást szerveztek. De a Budapesten megalakuló Petőfi Kör, illetve a debreceni Kossuth Kör vitaszelleme, újszerű gondolatossága, majd a Kossuth Kör október 13-kai nagygyűlése is hozzájárult a forradalmi események kibontakozásához.

A művet méltatva Rácz József Sándor, a POFOSZ 56-os Tagozatának és Pest Megyei Szervezetének elnöke – mint debreceni kötődésű forradalmár – visszaidézve a „kezdeteket”, vagyis az októberi eseményeket és felelevenítve a „véget”, azaz a megtorlást, arra hívta fel a figyelmet, hogy a még élő forradalmároknak nagy szükség van. Hiszen az igazságot ki kell kiáltani a világnak. Rácz József elmesélte, hogy egyszer egy riporter megkérdezte tőle: hősnak érzi-e magát? Mire ő azt felelte: „Nem mi vagyunk a hősök, hanem azok, akik a 301-es parcellában nyugszanak. Akik a szabadságért, a hazáért haltak meg.” Rácz József szerint kegyelettel, tisztelettel és az igazságot kutatva-kimondva kell továbbvinni 1956 örökét.

Az alábbi írás a POFOSZ 1956-os Hagyományőrző Tagozta által 2016-ban kiírt irodalmi- történelmi pályázat második helyezést elért pályaműve.

Németh Fruzsina Lilla:

Megmondom!

A falióra kétszer kettőt ütött. Fél kettő volt, éjszaka. Az ablaknál lévő hatalmas mahagóni íróasztal lapján a holdsugarak, mint ezüst erek futottak végig. A karosszék, kissé eltolva az asztalperemtől, éppen az ajtó mellett található hosszú, ám kissé keskeny kanapéra nézett, amely árnyékot vetett az álló olvasólámpára. A becsordogáló holdfényben a padló tengerszemként tündökölt. Akár egy apró, meghitt sziget a végtelenül nagy óceánon.

Tik-tak, tik-tak. A falióra szüntelenül ketyeg. Különös feszültséget árasztanak magukból a falak. Mintha a szoba várna valamire. Valami különösre és újra. Vagy valakire, aki létrehozza ezt a különlegességet. Kint, New York utcáin elkezd szállingózni a hó. Fényfüzerek lógnak az ajtókon, az utcai koncertek nyomaként, elejtett kották hevernek a járdán. Szenteste van. A Megváltó születésének ünnepe. A Szeretet, a Fény, a Csodák ünnepe. Vagy egyszerűen egy ünnepi hangulat, amelyben szembe merünk nézni önmagunkkal. Hogy kik vagyunk, honnan jövünk, hová tartunk. És elgondolkodunk az élet legfőbb kérdésein: a miértéken. Az ünnep vár. Az utca vár. A ház és a benne rejlő dolgozószoba vár. Mi is várunk, mert nem tehetünk mást.

És egyszer csak nyílik az ajtó, és belép rajta egy férfi. Összebb húzza a köntösét, kötőjét újra csomózza. Belép, és megáll. Idegesen beletúr kissé csapzott, barna hajába, aztán megszorítja jó erősen a hajcsomót, mintha magára haragudna, majd ernyedten nyitja szét marokba szorult ujjait. Határozottan íróasztalához siet, vet egy pillantást az asztali lámpára, az előtte heverő papírhalmazra, a magányosan heverő tollra. Gyúrt papírgombócok mindenütt. Az asztal alatt, a félig nyitott fiókban az itatóssal és a kézirat csomóval keveredve. Rendetlenség. Mindenütt rendetlenség. Az asztalon, a lakásban, az utcán, a városban, a világban...

Nem hiszem el... !

Nem fejezi be a mondatot, és az azzal kezdődő ökölcsapás is a levegőt találja el, nem az asztallapot. Hiszen Lola alszik... A férfi most odamegy az ablakhoz, rátamaszkodik az párkányra. Kinéz. Látja a hulló, apró hókristályokat, pillantása a szemközti ház egyik ablakára esik, ahonnan egy kicsi, feldíszített fa fényei világítanak... Oh, Szenteste van! Hát persze, hogyan is felejtette el?! Hogyan is felejtette el... ?

Mióta hazatértem Münchenből, nem bírok másra gondolni. Nem bírok, nem megy! A forradalom még az egyik legfontosabb keresztény ünnepet is elfelejteti velem. Még karácsonyfát sem állítottam... és Lola még csak nem is szólt érte. Oh, a drága...

Mélyen beszívja a levegőt, majd kifújja hosszan. Sóhajt. Keserűen, lemondóan, tehetetlenül.

A Szeretet ünnepe... na persze. Itt biztosan öleléssel, csókkal, ajándékkal szeretik egymást az emberek. Nekünk pedig a gépfegyver, az árulás, a tank jut... Sajátos szeretetnyelve ez a szabad Európának!

Keserűen felnevet. Kinyitja az ablakot, enyhén kihajol, és az előbbinél is mélyebbet szippant most már a friss, a hideg, az éjszakai, de szabad levegőből. Feltekint az égre. Elmélázik.

Lola nyugtatni próbál. Azt mondja, hogy amit emigráltként meg lehetett tenni, azt megtettem Budapestért és az országért. Azt mondja, próbáljunk itt a magunk életére és boldogságára koncentrálni. Miféle boldogságom lehetne itt?! Hiszen senkinek sem lesz jobb, ha szépen felemészted magad a nemalvással, dohányzással és az ingerkedéssel, mondja az én drága feleségem. Senkinek nem lesz jobb... miért, most jobb bárkinek is? Van egyáltalán olyan, hogy jó?! Létezik még öröm, nevetés, önfeledtség?! Létezik még az igazság?!

A férfi arcán a tehetetlen düh, a keserűség és a kiábrándultság felváltva tükröződik. Akár a színváltoztató, háborgó tenger.

Uram, tudom, hogy hallasz, válaszolj! Miért? Miért és miért? Miért a magyar, miért már megint a magyar? Angol, francia, svájci, német, akármelyik lehetett volna... Egyszer, minden századik évben próbára kell tenned minket?! Hát hogyan tudnánk ünnepelni Jézus születésnapját?! Amikor az ünnepi asztalra csak vér, könny, megalázottság és halál kerül! Én hittem, bíztam, reméltem! És nemcsak én, hanem egy egész nemzet!

Visszahúzódik, s miközben becsukja az ablakot, keserű fintorral súgja maga elé:

- Hit, bizalom, remény... egyik rosszabb, mint a másik.

A karosszékhez lép, leül, az asztalhoz húzza magát. Rákönyököl, arcát a tenyerébe temeti. Majd felpillant, és meglátja az ajtó fölé szögezett feszületet. Nézi, nézi és lassan dúdolni kezd:

Mennyből az angyal, lejött hozzátok

Pásztorok, pásztorok,

Hogy Betlehembe, sietve menyén

Lássátok, lássátok... !

Mennyből az angyal? Mennyből az angyal... Angyal... hátha TE. Hátha te tudsz rajtam és a magyarokon segíteni. A gazdádól már kiábrándultam, de te... majd téged... téged kérlek arra, hogy menj, hogy vidd az üzenetemet Budapestre... hogy amíg van igaz hit, addig nem tud győzni a gonosz, és hogy kell lennie megváltásnak, hiszen megszületett... a világra jött... és... jaj, angyal... kérlek, gyere, siess, repülj, mert... mert...

Ekkor a férfi felkapja töltőtollát, a papírhalmazból előkap egy tiszta lapot. A csendes éjben meggyújt egy nagy gyertyát, az asztal bal szélére állítja, s a gyertya és a hold együttes fényénél tempósan írni kezd.

Mennyből az angyal – menj sietve,

Az üszkös, fagyos Budapestre.

Oda, ahol az orosz tankok

Között hallgatnak a harangok.

Igen, angyal, oda repülj! Oda vidd a fényt és a ragyogást! Egy parányi melegetséget cseppents a szétlőtt falak és a véresen mocskos, alvó gyerekek közé. Áraszd el őket azzal a mély, utánozhatatlan, ősi szeretettel, amellyel a kezdetektől szeretve vagyunk! De angyal... kérlek... ne példálózz, ne „bezzegelj”! Olyan felesleges és hiábavaló beszélni nekik arról a másik világról... ahol most nincs keserűség, sírás vagy bánat...

*Templomba mennek az emberek, keresztet vetnek, hálát adnak, énekelnek, imádkoznak. Rutin. És hagyomány. Semmi más. Persze, könnyű misére menni, ha van hova... ha nem rombolták porrá a templomokat és az oltárokat, ha nem éppen az-
zal kell foglalkoznod, hogy le ne lőjön egy ávós disznó. Könnyű úgy, ha nem ingat-
tak meg a hitedben...*

A férfi egy pillanatra leteszi a tollat. Hátra dől a karosszékből és újra a feszületre bámul. Szinte kiszárad a szeme, olyan erősen néz farkasszemet a keresztre megfeszített Krisztus-
sal. Hosszú, végtelen időnek tűnik, pedig alig telik el két perc. Azután a pillanatra lehuny-
szeme fölpattan, megragadja a tollat és ír tovább.

*Fogalmuk sincs az életről, az élet értelméről, mert sosem kellett megküzdeniük ér-
te! Hiszen mindent tálcán kapott a világ, készen! Csak el kellett venniük, ki kellett
nyújtaniuk érte a kezüket... Elvenni. Az meg. Meg rúgni, meg hitegetni, kinevet-
ni... Kihasztnálni, miközben önfeledten allelujáznak és gyertyát gyújtanak, és dicsé-
rik az Urat. Teszik mindezt addig, amíg az a javukat szolgálja...*

S amíg gyalázta, verte, szidta:

testét ette és vérét itta –

Most áll és bámul a sok ember,

De szólni Hozzá senki nem mer.

Mert Ő sem szól már, nem is vádol,

Néz, mint Krisztus a keresztfáról.

*Csoda, megváltás, fény, meleg, hal és bejgli... Hiábavalóság és maszlag! Hát ezt
élvezem én itt, a védett kis lakásomban, miközben asszonyok siratják gyermekeiket
és férjeiket?!, Miközben Budapesten a tankok, holttestek puffanása, halálkiáltás,
ordítás, feltörő zokogás, ruszkik haza! feliratok emléke adja a karácsonyi hangula-
tot...én hallgassam a rádiót ?!*

Mért nem pusztult ki, ahogy kérték?

Mért nem várta csendben a végét?

Miért, hogy meghasadt az égbolt,

Mert egy nép azt mondta: „Elég volt.”

Hogyan is írta Vörösmarty? "Most tél van és csend és hó és halál." (1) De én az utcai harcok közben is csak ülhettem volna a kanapén, békésen szivarozva... Nézzem én is végig az egészet, mint egy izgalmas, kissé véres filmet, és a nekem nem tetsző részeknél fordítsam el a fejemet?! Vagy hagyjam is ott a nézőteret, mint ahogy a nyugatiak tették, akik be se jöttek?! Ahogy a világ teszi?! Igen?! Húzzam ki a gépből a filmet, a magyarságomat, a nemzetemet, a polgári léteimet?!

Egy nép kiáltott.

A férfi abbahagyja az írást, felpattan a székből, és fogai közt szűri a szót:

- Vegyem kezembe a távirányítót, nyomjam meg a piros gombot, és kapcsoltam ki azt, aki vagyok?!

Felkapja tollát, és éppen a sarokba akarja hajítani, amikor karja hirtelen megállt a levegőben. Édesanyja szavai visszhangoznak a fülében:

"Drága fiam, igyekezz mindig nyugodtan és megfontoltan élni! Ne engedd, hogy a harag tüze elkapjon, és lángjai felemésszenek! Fegyelmezd magad! Önfegyelem, kitartás, nyugalom, hideg fej. A jó polgár jellemzői, a tisztességes, polgári élet alappillérei ezek, fiam."

A férfi keze most erőtlenül esik vissza, markában még mindig szorítja a tollat. Visszaül, majd ennyit ró a papírlapra:

Aztán csend lett.

Hosszú, mély, percekig tartó csend.

Aztán a ház alsó szintjén megszólal egy rádió. Az óra hajnali ötöt mutat. Halk dallamfoszlányok kúsznak fel és szivárognak be a dolgozószoba ablakán:

*They know that Santa's on his way
He's loaded lots of toys and goodies
On his sleigh
And ev'ry mother's
Child is gonna spy to see if
Reindeer really know how to fly.*

(1) Vörösmarty Mihály: Előszó (részlet)

A férfi hegyezi a fülét, és pár másodperc után ráismer a dalra: Ricky Nelson Christmas Songja. New York legnagyobb karácsonyi slágere 1956-ban. A férfi halványan elmosolyodik.

Milyen egyszerű szöveg ez... milyen végtelenül egyszer és jóhiszemű. A Mikulás hozza a sok játékot a gyerekeknek, akiknek az a legfőbb gondjuk, hogy meglessék, vajon repül-e az a rénszarvas, és megkapják-e az áhított babát és játékautót..

De most sokan kérdik: mi történt?

Ki tett itt csontból, húsból törvényt?

És kérdik, egyre többen kérdik,

Hebegve, mert végképp nem értik –

Ők, akik örökségbe kapták –:

Ilyen nagy dolog a Szabadság?

A mi gyermekeink Jézus Krisztus születésének éjszakáján csak csendet, békét, édesanyát, édesapát, családot, és szabadságot kérnek ajándékul... mindhiába.

Megint leteszi a tollat. Feláll, nyújtózik egy nagyot. Oldalra pillant, kinéz az ablakon. Pirkad, a hóesés elállt már. Az óra hetet üt. Éppolyan ütemesen, ahogyan tette ezt öt és fél órával ezelőtt. Odalép az ablakhoz, kinyitja megint, és kibámul a most már ébredező kis utcára, amely még mindig üres. Hiszen karácsony első napján nem dolgozik senki. Hiszen a karácsony: ünnep. És az ünnep vidám, reménykeltő és boldogító. Amíg van ünnep, és az ünnepet a szívükben hordozó és megélő emberek, addig kell, hogy létezzen és maradjon remény, boldogság, nevetés... és hit.

És megváltás.

Muszáj.

S ahogy a kelő nap első sugarai megcsillannak a havon, úgy villan fel a férfi szemében is felismerés:

Ez nem végződhet így! Nem végződhet... Ha minden nap felkel a nap, akkor létezik az állandó fény! Ha minden évben eljő Krisztus születésének napja, akkor van hit, és remény a megváltásra! Nem győzhet a sötétség és a bánat, a vér és a halál... nem engedhetjük... nem engedhetem! Hit nélkül elveszett az ember, elvész a nemzet! Hiszen a Miatyánkban is kimondatik: Legyen meg a Te akaratom. Isten nem akarhatja, hogy eltűnjön a Föld színéről a magyar, hogy kipusztuljon a nemzet! Szeretve vagyunk mindannyian a teremtéstől fogva. Szeretet, hit, remény – három erős fegyver, amellyel felfegyverzett minket a Mindenható, és amely erősebb bármilyen szovjet gépfegyvernél vagy tanknál vagy... a halálnál. Igen, ezt kell... ez az üzenet... Angyal, ezt vidd hírül nekik! Ez Isten és az én parancsom is!

Erre a gondolatra visszasiet az asztalhoz, és mielőtt befejezné a művet, hangosan kimondja utolsó gondolatát. Mintha máris a Szabad Európa Rádió hullámhosszán szólna, magyarul, a magyarul hallgatóknak:

Távol vagyok, erőm és szavam nem ér el Magyarorszáig, hiába próbáltam a Szabad Európa Rádió segítségével kapcsolatot teremteni Münchenben másfél hónappal ezelőtt. "De új hazát nem lehet keresni. Csak pénzt lehet keresni, s a pénz birtokában tartózkodási helyet".(2) Kérlek, légy te a rádióm, a követem, Angyal!

Nem fejezi be a mondatot. A papír fölé hajol, és a csonkig égett gyertya fényét felváltó hajnali derengésben leírja az utolsó versszakot.

Angyal, vidd meg a hírt az égből,

Mindig új élet lesz a vérből.

Találkoztak ők már néhányszor

– A költő, a számár, s a pásztor –

Az alomban, a jászol mellett,

Ha az Élet elevent ellett,

A Csodát most is ők vigyázzák,

Leheletükkel állnak strázsát,

Mert Csillag ég, hasad a hajnal,

Mondd meg nekik, –

mennyből az angyal.

A férfi újra sóhajt. Ám ez a sóhaj a megkönnyebbülés, a bizakodás sóhaja. Enyhül a feszültség. Megszületett a különleges. A vers, amely képes erőt, kitarást és reményt adni a magyar népnek gyászában. Képes visszaadni egy nemzet önbizalmát és önmagába vetett hitét. Bárhol és bármikor.

A dolgozószoba ajtaja résnyire kinyílik, a férfi feltekint. Egy sötétbarna, összekócolódott hajú nő dugja be a fejét a résen. Szeme mosolygós, bár kissé még álomittas.

- Gondoltam, hogy itt talállak, Sándor. Megint nem tudtál aludni, igaz ...?
- Tönkre fogod tenni magad, ha ezt így folytatod, rá fog menni az egészséged.
- Ne aggódj, édes, talán most már nyugodtabban fogok aludni.
- Miért mondd ezt? Írtál valamit?
- Nemcsak írtam, talán tettem is.
- Szeretném elolvasni, ha megengeded...
- Előbb reggelizzünk meg együtt, s utána átadom neked az írást.
- Rendben, Sándor, ahogy kívánod. Már megterítettem, az étkező asztalnál várlak.
- Azonnal megyek, kedvesem.

A nő becsukja maga mögött az ajtót. A férfi kezébe veszi a teleírt lapokat, elolvassa, majd be akarja csúsztatni a kéziratot a jobb oldali fiókba a többi közé, ám ekkor eszébe jut még valami. Lecsavarta a kupakot a tollról – ezen a hosszú éjszakán utoljára – és a lap aljára írta:

Márai Sándor,

New York, 1956.

Fotó: aspektus.eu

**A MAGYAR POLITIKAI FOGLYOK SZÖVETSÉGE 1956-os
HAGYOMÁNYÓRZÓI ÉS AZ 1956 ÖRÖKSÉGE ALAPÍTVÁNY 2017-ben**

**Irodalmi, történelmi pályázatot hirdetnek magyarországi és határon túli diákok részére
25 éves korig két kategóriában**

I. Téma: Barátság a forradalom idején

* Készíts interjút egy, az 1956-os forradalom és szabadságharc eseményeit megélt személy-lyel, aki a forradalmi események vagy a megtorlás napjaiban igaz barátta talált.

* Kérdezd meg arról, miként, milyen körülmények között ismerkedtek meg, hogyan alakult a kapcsolatok, sorsuk, s a forradalom nagyszerű, majd a megtorlás kegyetlen napjaiban mit jelentett számukra e kapcsolat.

* Faggasd arról, hogy az 1956-ban keletkezett barátság milyen hatással volt és van további életére.

A megkérdezett személy lehet rokonod, ismerősöd, szűkebb vagy tágabb környezeted olyan személyisége, aki koránál fogva emlékszik 1956-ra. A megszólaló lehet olyan személy is, aki aktívan – forradalmárként – nem vett részt az eseményekben, ám a további életét is meghatározó baráti kapcsolatra tett szert 1956 viharos napjaiban.

Az interjú párbeszédés forma, konkrét kérdésekre adott konkrét válaszokat tartalmazó dolgozat. Terjedelme: 5-10 oldal.

II. Téma: Égiek ajándéka - igaz barátság az örvénylő napokban

*Írj novellát, esszét, mesét vagy verset egy 1956-ban, a forradalom, vagy a megtorlás napjaiban szövődő barátságról.

*Képzeld magad az akkor élő emberek helyébe, akik tüntetőkként, harcostársakként, vagy cellatársakként találkoztak egy nagyszerű történelmi korszak különös pillanatában, s köztük baráti kapcsolat szövődött.

*Versben vagy fikciós történetben írd le a találkozást; képzeld el és írásodban érzékeltesd, hogy mit jelenthetett a szolidaritáson és közös értékek vállalásán alapuló barátság és mekkora lelkiert adhatott a forradalmi tettek vállalásához és a megtorlás elviseléséhez.

Prózai munka esetében a terjedelem: 5-10 oldal. Vers esetében terjedelmi korlát nincs.

D Í J A Z Á S

I. díj: 70.000 Ft

II. díj: 50.000 Ft

III. díj: 30.000 Ft

Beadási határidő: 2017. szeptember 18. hétfő

A pályázat további részleteiről – a dolgozatok beadásának határidejéről, az eredményhirdetés pontos dátumáról, a pályázati nyereményekről – a közeljövőben a POFOSZ Hagyományörzőinek—www.hagyomanyorzok1956.weebly.com—és az 1956 Öröksége Alapítvány honlapján – www.pofosz.inf.hu – lehet bővebben tájékozódni